

Н. В. КОВАЛЬ

Наталія Вікторівна Коваль, аспірантка Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України

ПРОБЛЕМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КООРДИНАЦІЙНИХ, КОНСУЛЬТАТИВНИХ, ДОРАДЧИХ ТА ІНШИХ ДОПОМІЖНИХ ОРГАНІВ І СЛУЖБ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

У силу різноманітних об'єктивних причин перед будь-якою державною структурою рано чи пізно постають невідкладні завдання щодо удосконалення її організації і діяльності.

Така потреба може бути зумовлена різними чинниками, зокрема такими, як нове розуміння функціонального призначення органу чи служби на певному історичному етапі, оптимізація структури, підвищення ефективності діяльності тощо.

У науковій літературі обґрунтовано наголошувалося на тому, що основною та найбільш надійною основою для оцінки діяльності допоміжних органів при главі держави є стійкість і відтворюваність державної системи, а також її послідовний поступальний розвиток відповідно до властивої саме їй природи¹.

Перспективи стабільного виконання главою держави визначених Конституцією України повноважень безпосередньо залежать від рівня забезпечення високоєфективного функціонування координаційних, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб при Президентові України.

Особливої актуальності це питання набуває з огляду на реальний макроекономічний стан держави та нагальну необхідність раціонального використання коштів державного бюджету, більшість допоміжних органів і служб діє виключно на громадських засадах. Тому використання Президентом України такого організаційно-інтелектуального ресурсу логічно вписується в рамки сучасної економічної політики держави як додаткова складова підвищення ефективності системи державного управління.

На наш погляд, удосконалення організації і діяльності допоміжних органів при Президентові України має бути забезпечене не лише за рахунок відповідних ініціатив глави держави, а й взаємною скоординованою діяльністю самих цих органів, передусім тих, що діють на постійній професійній основі, або, як зазначають деякі науковці, «на засадах державної служби»² (наприклад, Адміністрація Президента України). У кінцевому результаті це відповідатиме меті їхнього створення та функціональному призначенню.

Як одну з основних таких проблем, що набуває першочергового значення в сучасних умовах, можна виділити **проблему запровадження та здійснення постійного й жорсткого контролю за ефективністю діяльності утворених главою держави допоміжних органів і служб**.

Це питання об'єктивно ускладнюється тим, що єдиним суб'єктом здійснення такого контролю є Президент України, однак ця контрольна функція реалізується ним опосередковано, зокрема, через:

– допоміжні органи і служби (наприклад, відповідно до Положення про Адміністрацію Президента України, затвердженого Указом Президента України від 2 квітня 2010 р. № 504/2010³, Адміністрація бере участь в опрацюванні пропозицій щодо виконання главою держави повноважень Голови РНБО України, контролю за реалізацією заходів у цій сфері, забезпечує здійснення повноважень у сфері контролю за діяльністю Збройних Сил України, інших військових формувань, контроль за виконанням указів, розпоряджень, доручень Президента України);

– структурні підрозділи допоміжних органів і служб (наприклад, відповідно до Указу Президента України «Питання Адміністрації Президента України» від 14 липня 2014 р. № 592/2014⁴ – через головний контрольний департамент Адміністрації Президента України);

– спеціально уповноважених главою держави осіб, наприклад, Уповноваженого Президента України з питань контролю за діяльністю Служби безпеки України, посада якого відповідно до Указу Президента України «Про повноваження та гарантії здійснення постійного контролю за діяльністю Служби безпеки України» від 18 травня 2007 р. № 427/2007⁵ була запроваджена з метою здійснення постійного контролю за дотриманням конституційних прав громадян і законодавства в оперативно-розшуковій роботі та діяльності у сфері охорони державної таємниці органів і підрозділів Служби безпеки України, а також контролю за відповідністю виданих Службою безпеки України положень, наказів, розпоряджень.

На наш погляд, наразі є актуальною **проблема кадрового забезпечення** зазначених органів.

Російський науковець Д. М. Петровський звертає увагу на те, що відмінність служби в допоміжних органах при главі держави від служби в інших державних органах полягає як у тому, що для службовців відбір і призначення на службу, її проходження та припинення пов'язані передусім з волею глави держави і його перебуванням на своєму посту, а не з проходженням через формальні процедури та перевіркою на професійну відповідність займаній посаді, так і в тому, що вона значно меншою мірою, ніж служба кар'єрного чиновництва, закріплюється та визначається нормативними правовими актами⁶. Вважаємо, що з таким

твердженням можна погодитися лише частково, адже, наприклад, в Україні проходження служби в допоміжних органах на постійній професійній основі відбувається з обов'язковим дотриманням вимог Закону України «Про державну службу»⁷, у т.ч. і щодо необхідності попереднього одержання претендентом на зайняття посади відповідної освіти і професійної підготовки та проходження у встановленому порядку конкурсного відбору, або за іншою процедурою, передбаченою Кабінетом Міністрів України.

Ще одну проблему становить **включення до складу колегіальних органів на засадах членства діючих суддів**.

Так, Указом Президента України «Питання Ради з питань судової реформи» від 27 жовтня 2014 р. № 826/2014⁸ до персонального складу зазначеної Ради за згодою було введено голів Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ Б. І. Гулька, Вищого господарського суду України Б. Ю. Львова, Вищого адміністративного суду України О. М. Нечитайла, Верховного Суду України Я. М. Романюка, Конституційного Суду України Ю. В. Бауліна.

Одним із ключових у роботі Ради є, зокрема, питання щодо кількості ланок судової системи України у найближчому майбутньому. Водночас погляд на цю проблему у очільників вищих спеціалізованих судів та Верховного Суду України кардинально різниться. Так, якщо представники судів касаційної інстанції виступають за збереження чотириланкової системи (зокрема, Б. І. Гулько⁹), то концептуальна позиція Верховного Суду України полягає у тому, що в Україні має бути відновлено триланкову систему судів загальної юрисдикції, до якої входитимуть Верховний Суд України, апеляційні та місцеві суди (абз. 1 п. 4 Пропозицій Верховного Суду України Тимчасовій спеціальній комісії Верховної Ради України з питань підготовки законопроекту про внесення змін до Конституції України, схвалених постановою Пленуму Верховного Суду України від 11 квітня 2014 р. № 1¹⁰). Ідею повернення до триланкової судової системи підтримує й Голова Верховного Суду України Я. М. Романюк¹¹.

Відповідно до п. 9 Положення про Раду з питань судової реформи, затвердженого Указом Президента України «Питання Ради з питань судової реформи» від 27 жовтня 2014 р. № 826/2014¹², рішення Ради приймаються більшістю голосів присутніх на засіданні членів Ради. Рішення Ради в разі необхідності реалізуються шляхом видання в установленому порядку актів Президента України, внесення Президентом України на розгляд Верховної Ради України відповідних законопроектів.

Зауважимо, що згідно зі стандартами Ради Європи суддям має бути дозволено брати участь у певних обговореннях, що стосуються національної судової політики. З ними повинні радитися і вони мають відігравати активну роль при підготовці законодавства, що стосується статусу суддів та загальних питань функціонування судової системи. Робота в різноманітних сферах надає суддям можливість розширити свій кругозір та дізнатися про проблеми суспільства, що є доповненням до знань, отриманих від роботи за професією. Разом із тим це може спричинити невинуватий ризик: така робота може розглядатися як така, що суперечить принципу розподілу влад і може послабити впевненість суспільства у незалежності та безсторонності суддів¹³.

Потенційно не можна виключити можливості того, що акт Президента України щодо реалізації рішення Ради (як, власне, і будь-якого іншого допоміжного органу) або прийнятий парламентом закон, проект якого було внесено главою держави, можуть стати предметом судової перевірки на предмет відповідності закону або Конституції України.

До того ж, з огляду на положення ч. 1 ст. 149 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI¹⁴, ч. 1 ст. 32 Закону України «Про Конституційний Суд України» від 16 жовтня 1996 р. № 422/96-ВР¹⁵ організаційне забезпечення роботи суду загальної юрисдикції здійснює його апарат; організаційне, науково-експертне, інформаційно-довідкове та інше забезпечення діяльності Конституційного Суду України здійснює Секретаріат Конституційного Суду України. Отже, зазначені органи, як такі, що забезпечують діяльність судів та суддів, не повинні навіть опосередковано перетворюватися на «допоміжні органи допоміжних органів» при главі держави.

На нашу думку, для належного виконання Радою покладених на неї завдань з одночасним збереженням нейтралітету у її взаєминах з органами судової влади в рамках чинного законодавства цілком достатньо права Ради запитувати та одержувати, зокрема від державних органів, установ, інших організацій необхідні інформацію, документи і матеріали (підп. 1 п. 4 Положення про Раду з питань судової реформи, затвердженого Указом Президента України «Питання Ради з питань судової реформи» від 27 жовтня 2014 р. № 826/2014¹⁶). До того ж, наприклад, згідно з п. 4 ч. 2 ст. 46 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. № 2453-VI¹⁷ до компетенції Пленуму Верховного Суду України віднесено надання висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються судової системи та діяльності Верховного Суду України.

З урахуванням наведеного вище вважаємо сумнівною доцільність залучення діючих суддів як загальної, так і конституційної юрисдикції (окрім суддів, що перебувають у відставці або на пенсії) до участі у роботі координаційних, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб при Президентові України, в т.ч. і у складі Ради з питань судової реформи – органу, який є підзвітним главі держави. На наш погляд, винятком з цього правила може бути входження до персонального складу РНБО України Голови Верховного Суду України як посадової особи, яка репрезентує найвищий судовий орган у системі судів загальної юрисдикції. Наприклад, Указом Президента України «Про зміну у складі Ради національної безпеки і оборони України» від 9 жовтня 2014 р. № 763/2014¹⁸ до складу РНБО України було введено Голову Верховного Суду України Я. М. Романюка за його згодою (див. також Указ Президента України «Про склад

Ради національної безпеки і оборони України» від 15 грудня 2014 р. № 929/2014¹⁹). На користь такого підходу, на нашу думку, може свідчити необхідність забезпечення державою гарантій дотримання права кожного на справедливий суд.

Так, відповідно до ч. 2 ст. 64 Конституції України в умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені, зокрема, ст. 55 Основного Закону України, ч. 1 та ч. 2 якої визначено, що права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

В умовах тимчасової часткової окупації України Російською Федерацією забезпечення зазначених гарантій набуває особливої актуальності. Підтвердженням цьому можуть слугувати, наприклад, положення ч. 1 ст. 12, ст. 16 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII²⁰. Зазначеними нормами в рамках визначення заходів правового реагування на тимчасово окупованій території: у зв'язку з неможливістю здійснювати правосуддя судами АРК та м. Севастополя змінено територіальну підсудність судових справ, підсудних цим судам, та визначено суди материкової частини держави, які мають забезпечити розгляд відповідних судових справ; встановлено порядок вирішення питань, що належать до повноважень слідчого судді, у кримінальних провадженнях, які перебувають на стадії досудового розслідування і здійснюються на території АРК та м. Севастополя (розглядаються слідчими суддями районних судів м. Києва, визначеними Апеляційним судом м. Києва); встановлено порядок передачі справ, що перебувають у провадженні судів, розташованих на території АРК та м. Севастополя, та розгляд яких не закінчено (передаються судам відповідно до встановленої цим Законом підсудності, протягом десяти робочих днів з дня набрання ним чинності або з дня встановлення такої підсудності); гарантовано право на переведення на посаду судді до суду на іншій території України суддям, які працювали в судах України на території АРК та м. Севастополя і виявили бажання переїхати у зв'язку з її тимчасовою окупацією.

З певною часткою умовності можна зазначити, що традиційна для України практика одночасного функціонування значної кількості допоміжних органів при главі держави, що діють на громадських засадах, може свідчити про потребу посилення уваги до професійного рівня та оптимізації структури тих органів, що працюють на постійній основі і працівники яких є державними службовцями, наприклад, Адміністрації Президента України.

Серед низки проблем, пов'язаних з потребою удосконалення діяльності координаційних, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб при Президентові України, не можна не згадати про **рівень організації нормативно-правового забезпечення їхньої діяльності**.

Вітчизняні експерти Центру політико-правових реформ звертали увагу на те, що інститут глави держави в існуючому механізмі державної влади має низку суттєвих недоліків, які не дають змоги Президенту України ефективно виконувати функції глави держави. Його конституційні повноваження не повністю відповідають зафіксованому у ст. 102 Конституції України статусу глави держави, відсутність законодавчої деталізації здійснення повноважень Президентом України породжує суперечки всередині влади та дає можливість главі держави діяти подекуди без належного врахування громадської думки й мотивування своїх рішень. Виходячи з цього, було запропоновано деталізувати межі і спосіб реалізації повноважень Президента України як глави держави в Конституції України. У розвиток конституційних положень необхідно прийняти Закон «Про Президента України» (або «Про забезпечення діяльності Президента України»), який повинен детально розвивати відповідні конституційні положення. Незалежно від ухвалення конституційних новел у законі необхідно визначити статус апарату (секретаріату) Президента України, консультативних, дорадчих та допоміжних органів і служб при Президентові України, а також статус його працівників. У цьому компоненті важливо визначити, які посади у допоміжних органах глави держави належать до посад державної служби, а які – до політичних²¹.

На цю ж проблему звертає увагу українська дослідниця Н. О. Рибалка. Зокрема, вона вказує на те, що з боку парламенту, уряду, політичних сил та громадськості окремі адміністративно-управлінські й адміністративно-правові дії викликають несприйняття та осуд за перевищення главою держави своїх повноважень або втручання в компетенцію центральних органів виконавчої влади. З метою уникнення подібного в майбутньому авторка обґрунтовує необхідність прийняття Закону України «Про допоміжні органи і служби Президента України»²².

Науковці наголошували на доречності забезпечення підвищеної стабільності організаційно-правових основ формування системи допоміжних органів Президента України, що й зумовлює застосування законодавчого способу регулювання даних відносин, зазначаючи при цьому, що вказане не слід розглядати як певне обмеження передбаченого п. 28 ч. 1 ст. 106 Конституції України права Президента України на формування своїх допоміжних органів, позаяк предметом такого законодавчого регулювання виступатиме не організація усіх конкретних допоміжних органів, а лише загальні засади їхньої системності²³.

На наш погляд, нормативне регулювання діяльності допоміжних органів при Президентові України повинно мати диференційований характер, що давало б змогу враховувати ту чи іншу їхню специфіку, місце та роль у забезпеченні діяльності глави держави, а також особливості їх координації та взаємодії.

Зауважимо, що правове регулювання діяльності цих органів на рівні Конституції України або законів України є запорукою стабільності правового статусу, однак має свої недоліки. Зокрема, у такому разі значно

ускладнюється процедура внесення оперативних змін до законодавчих актів. До того ж, теоретично не виключена можливість свідомого блокування парламентом запровадження таких змін у разі політичного протистояння главі держави.

Проілюструємо цю тезу на такому прикладі: ст. 139 Конституції України передбачено, що в АРК діє Представництво Президента України, статус якого визначається законом. Відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону України від 2 березня 2000 р. № 1524-III «Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим»²⁴ зазначений державний орган утворюється Президентом України, однак цей Закон не передбачає жодних повноважень глави держави щодо його ліквідації. Якщо гіпотетично припустити, що АРК матиме установлений Законом України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України»²⁵ правовий статус тимчасово окупованої території України невизначено тривалий час, то може постати питання про ліквідацію Представництва. Очевидно, якби законом таким повноваженням було наділено главу держави, то процедурно реалізувати його шляхом видання підзаконного нормативного акта було б значно легше порівняно з прийняттям відповідного закону парламентом.

На наш погляд, удосконалення правового регулювання інституту допоміжних органів Президента України полягає не стільки у розробці та прийнятті законів, скільки у нормотворчій діяльності глави держави, насамперед для внутрішнього упорядкування структури цих органів та забезпечення їх ефективної взаємодії.

На основі аналізу проблем удосконалення діяльності координаційних, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб при Президентові України можна дійти таких висновків.

1. Перспективи стабільного виконання главою держави визначених Конституцією України повноважень безпосередньо залежать від рівня забезпечення високоефективного функціонування координаційних, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб при Президентові України.

2. Удосконалення організації і діяльності допоміжних органів при Президентові України має бути забезпечене не лише за рахунок відповідних ініціатив глави держави, а й взаємною скоординованою діяльністю самих цих органів, насамперед тих, що діють на постійній професійній основі.

3. Серед основних проблем у сфері діяльності координаційних, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб при Президентові України можна виділити такі:

- запровадження та здійснення постійного й жорсткого контролю за ефективністю діяльності утворених главою держави допоміжних органів і служб;
- кадрове забезпечення зазначених органів;
- забезпечення сталого роботи допоміжних органів при главі держави, утворених на засадах членства;
- включення до складу колегіальних допоміжних органів, що діють на засадах членства, діючих суддів;
- нормативно-правове забезпечення діяльності допоміжних органів і служб при Президентові України;
- недостатньо чітке врегулювання правового статусу окремих допоміжних органів, створених Президентом України.

4. Нормативне регулювання діяльності допоміжних органів і служб при Президентові України повинно мати диференційований характер, що давало б змогу враховувати ту чи іншу їхню специфіку, місце та роль у забезпеченні діяльності глави держави, враховувати особливості їх координації та взаємодії.

Правове регулювання діяльності цих органів на рівні Конституції України або законів України є запорукою стабільності правового статусу, однак має свої недоліки, зокрема з огляду на те, що значно складнішою є процедура внесення оперативних змін до законодавчих актів у разі такої потреби.

5. Виключною прерогативою Президента України має залишатися можливість на власний розсуд оперативно визначитися щодо зміни пріоритетності та структури завдань його допоміжного апарату шляхом здійснення главою держави нормотворчої діяльності, а саме – видання відповідних власних підзаконних актів.

6. Теоретична можливість реалізації або практичне втілення в життя передбаченого чинним законодавством України повноваження глави держави створювати ті чи інші державні органи і установи не надає їм автоматично статусу консультативного, дорадчого або іншого допоміжного органу чи служби, які створюються Президентом України на підставі п. 28 ч. 1 ст. 106 Конституції України для здійснення його повноважень.

7. Трансформаційний процес удосконалення діяльності координаційних, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб при Президентові України повинен мати чітку мету – забезпечити організаційну та функціональну єдність допоміжного апарату глави держави, модернізацію його структури, підвищення ефективності їхньої роботи та здійснення її виключно в рамках повноважень глави держави.

¹ Петровський Д. Н. Понятие, признаки, виды и значение вспомогательных органов при главе государства / Д. Н. Петровский: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://thsp.ru/issues/issue0207/020705.htm>

² Зозуля О. І. Особливості організації охорони праці в допоміжних органах Президента України / О. І. Зозуля // Право і суспільство. – 2012. – № 2. – С. 118–122. – С. 118.

³ Про Положення про Адміністрацію Президента : України Указ Президента України від 2 квітня 2010 р. № 504/2010 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 25. – Ст. 978. – С. 21.

⁴ Питання Адміністрації Президента України : Указ Президента України від 14 липня 2014 р. № 592/2014 // Офіційний вісник Президента України. – 2014. – № 30. – Ст. 1435. – С. 3.

- ⁵ Про повноваження та гарантії здійснення постійного контролю за діяльністю Служби безпеки України : Указ Президента України від 18 травня 2007 р. № 427/2007 // Офіційний вісник Президента України. – 2007. – № 7. – Ст. 162. – С. 53.
- ⁶ Петровський Д. Н. Вказана праця.
- ⁷ Про державну службу : Закон України від 16 грудня 1993 р. № 3723-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 52. – Ст. 490.
- ⁸ Питання Ради з питань судової реформи від 27 жовтня 2014 р. № 826/2014 // Офіційний вісник Президента України. – 2014. – № 42. – Ст. 1811. – С. 26.
- ⁹ Гулько Б. Ликвидация высших специализированных судов сделает невозможной надлежащую реализацию права на кассационное обжалование / Б. Гулько: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/publikacjii_za_i_pivrichchja_2014_roku/likvidacii_specsudov_byt/print.html
- ¹⁰ Про пропозиції Верховного Суду України Тимчасовій спеціальній комісії Верховної Ради України з питань підготовки законопроекту про внесення змін до Конституції України : постанова Пленуму Верховного Суду України від 11 квітня 2014 р. № 1 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-14>
- ¹¹ Романюк Я. М. Придерживаюсь мнения, что в процессе судебной реформы нам вообще следует отказаться от системы специализированных судов / Я. М. Романюк // Судебно-юридическая газета. – 2014. – № 40.
- ¹² Питання Ради з питань судової реформи : Указ Президента України від 27 жовтня 2014 р. № 826/2014 // Офіційний вісник Президента України. – 2014. – № 42. – Ст. 1811. – С. 26.
- ¹³ О принципах и правилах, регулирующих профессиональное поведение судей, в частности этические нормы, несовместимое с должностью поведение и беспристрастность : заключение Консультативного совета европейских судей от 19 ноября 2002 г. ССЖЕ (2002) Ор. 3 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1050737&Site=COE>
- ¹⁴ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р. № 2453-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 55/1. – Ст. 1900. – С. 7.
- ¹⁵ Про Конституційний Суд України : Закон України від 16 жовтня 1996 р. № 422/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
- ¹⁶ Питання Ради з питань судової реформи від 27 жовтня 2014 р. № 826/2014 // Офіційний вісник Президента України. – 2014. – № 42. – Ст. 1811. – С. 26.
- ¹⁷ Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 7 липня 2010 р. № 2453-VI // Офіційний вісник України. – 2010. – № 55/1. – Ст. 1900. – С. 7 (в редакції Закону від 12 лютого 2015 р. № 192-VII // ВВР. – 2015. – № 18. – № 19–20. – Ст. 132).
- ¹⁸ Про зміну у складі Ради національної безпеки і оборони України : Указ Президент України від 9 жовтня 2014 р. № 763/2014 // Офіційний вісник Президента України. – 2014. – № 41. – Ст. 1704. – С. 20.
- ¹⁹ Про склад Ради національної безпеки і оборони України : Указ Президента України від 15 грудня 2014 р. № 929/2014 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/18528.html>
- ²⁰ Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 26. – Ст. 892.
- ²¹ Рекомендації щодо законодавчого забезпечення конституційної, адміністративної та судової реформ // Центр політико-правових реформ. – К., 2007. – 52 с. – С. 6–8.
- ²² Рибалка Н. О. Адміністративно-правові аспекти діяльності Президента України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / Н. О. Рибалка. – Академія управління Міністерства внутрішніх справ України. – К., 2009. – 20 с. – С. 12.
- ²³ Зозуля О. І. Шляхи вдосконалення організації та діяльності допоміжних органів Президента України / О. І. Зозуля // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 2. – С. 116–126. – С. 121.
- ²⁴ Про Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим : Закон України від 2 березня 2000 р. № 1524-III // Офіційний вісник України. – 2000. – № 14. – Ст. 552. – С. 1.
- ²⁵ Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України : Закон України від 15 квітня 2014 р. № 1207-VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 26. – Ст. 892.

Резюме

Коваль Н. В. Проблеми удосконалення діяльності координаційних, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб при Президентові України.

Дана стаття розкриває основні проблеми удосконалення стабільного функціонування координаційних, консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб при Президентові України і шляхи їх вирішення.

Ключові слова: допоміжні органи, Президент України.

Резюме

Коваль Н. В. Проблемы усовершенствования деятельности координационных, консультативных, совещательных и других вспомогательных органов и служб при Президенте Украины.

Данная статья раскрывает основные проблемы совершенствования стабильного функционирования координационных, консультативных, совещательных и других вспомогательных органов и служб при Президенте Украины и пути их решения.

Ключевые слова: вспомогательные органы, Президент Украины.

Summary

Koval N. Problems of improving coordination, consultative, advisory and other subsidiary bodies and services of the President of Ukraine.

This article reveals the basic problems of improving the stable functioning coordination, consultative, advisory and other subsidiary bodies and services of the President of Ukraine and their solutions.

Key words: subsidiary bodies, President of Ukraine.